

10 Δεκεμβρίου, 1993

[ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ/στές]

ΝΙΤΣΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

Εφεσείουσα-Αιτήτρια,

v.

ΚΩΣΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ,

*Εφεσίβλητου-Καθ' ου η αίτηση.**(Εφεση Αρ. 24)*

Διαζύγιο — Ισχυρός κλονισμός της έγγαμης σχέσης — Ζηλοτυπία του συζύγου και ατεκμηρίωτες κατηγορίες του για ανηθικότητα της συζύγου — Αλόγιστη συμπεριφορά της συζύγου που ενέτεινε τις υποψίες του συζύγου — Κρίθηκε ότι ο ισχυρός κλονισμός είχε επέλθει εξ' υπαιτιότηας και των δύο συζύγων.

5

Οι διάδικοι συνήψαν γάμο το 1978, από τον οποίο απέκτησαν δύο παιδιά. Η συμβίωσή τους τερματίσθηκε στις 5.7.90. Με αίτησή της στο Οικογενειακό Δικαστήριο Λεικωσίας η εφεσείουσα αξίωσε την διάλυση του γάμου λόγω ισχυρού κλονισμού του που είχε επέλθει, κατά τον ισχυρισμό της, από την ζηλοτυπία του εφεσίβλητου και την έμμομη ιδέα του ότι αυτή είχε εξωσυζυγικές σχέσεις. Από την διαδικασία ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου διαφάνηκε ότι ο μεν εφεσίβλητος διακατεχόταν από έντονη ζηλοτυπία και την πεποίθηση ότι η εφεσείουσα είχε εξωσυζυγικές σχέσεις, και ότι συχνά την εξύβριζε με την λέξη "πουτάνα", η δε εφεσείουσα συμπεριφερόταν αλόγιστα αγρόντας συχνά να επιστρέψει στην συζυγική κατοικία μετά την εργασία της, κατά τρόπο που ενέτεινε τις υποψίες του εφεσίβλητου. Το πρωτόδικο Δικαστήριο απόρριψε την αγωγή, διότι έκρινε ότι δεν είχε καταδειχθεί η υπαιτιότητα του εφεσίβλητου στην κατάρρευση του γάμου.

10

15

Αποφασίσθηκε ότι:

20

Από την μαρτυρία ήταν σαφές ότι η έγγαμη σχέση είχε υποστεί ισχυρό κλονισμό στον οποίο είχαν συμβάλει και οι δύο διάδικοι, η μεν εφεσείουσα με την αλόγιστη συμπεριφορά της και τη διάθεσή της να συμπεριφέρεται ως ελεύθερη στις κινήσεις της, ο δε εφεσίβλητος με την ζηλοτυπία του, που έτεινε να αποδίδει ανήθικες προθέσεις σε κάθε κίνη-

25

ση της συζύγου του, και κατά συνέπεια και οι δύο σύζυγοι ήσαν υπαίτιοι για τον κλονισμό του γάμου τους.

Η έφεση επιτράπηκε με έξοδα. Διατάχθηκε η έκδοση διαζυγίου.

5 *Υπόθεση που αναφέρθηκε:*

Ζαχαρίου ν. Ζαχαρίου (1993) 1 Α.Α.Δ. 159.

Έφεση.

10 Έφεση από την αιτήτρια κατά της απόφασης του Οικογενειακού Δικαστηρίου Λευκωσίας που δόθηκε στις 26 Απριλίου, 1993 (Αρ. Αιτήσεως 206/91) με την οποία η αίτησή για λύση του γάμου της με την καθ'ού η αίτηση απορρίφθηκε.

Α. Μάγος, για την εφεσείουσα.

Δ. Παπαχρυσόστομου, για τον εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

15 **ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ:** Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

20 **ΠΙΚΗΣ, Δ.:** Ο εφεσείων και η εφεσίβλητη νυμφεύθηκαν το 1978. Από το γάμο τους απέκτησαν δυο παιδιά, ένα αγόρι και ένα κορίτσι, σήμερα ηλικίας 14 1/2 και 11 1/2 ετών αντίστοιχα. Η συμβίωση του ζεύγους άρχισε να παρουσιάζει ρωγμές από το 1987 οι οποίες με την πάροδο του χρόνου προσέλαβαν την έκταση χάσματος. Η συμβίωση τους τερματίστηκε στις 5/7/90 και έκτοτε ζουν ξεχωριστά. Ο καθένας από τους γονείς ανέλαβε τη φροντίδα ενός παιδιού, ο σύζυγος του υιού και η σύζυγος της θυγατέρας.

25 Με αίτηση στο Οικογενειακό Δικαστήριο η εφεσείουσα (η σύζυγος) αξίωσε τη διάλυση του γάμου λόγω ισχυρού κλονισμού επιρρίπτοντας την ευθύνη για τον κλονισμό του στο σύζυγο. Αιτία για τον κλονισμό του γάμου αποτέλεσε σύμφωνα με την εκδοχή της η ζηλοτυπία του συζύγου. Οι υποψίες για εξωγαμικές σχέσεις της συζύγου
30 του προσλαμβάνουν την μορφή στερεάς πεποίθησης στην υπεράσπιση όπου κατηγορεί τη σύζυγο του για "... ασυγνωστούς και ανήθικες πράξεις ...", και γενικά για διαγωγή ασυμβίβαστη με τις γαμικές της υποχρεώσεις.

Στη μαρτυρία τους ενώπιον του δικαστηρίου όχι μόνον η εφεσείουσα αλλά και ο εφεσίβλητος εκδήλωσαν απροθυμία να καταβάλουν οποιαδήποτε προσπάθεια για αναβίωση του γάμου. Χαρακτηριστική της στάσης του εφεσίβλητου είναι: η απάντηση του στην 5
 πιά κάτω ερώτηση που του υποβλήθηκε στην αντεξέταση: “Να έρθει πίσω θέλεις την;”. Απάντηση: “Ενά το σκεφτώ”. Νωρίτερα στη μαρτυρία του ο εφεσίβλητος διακήρυξε, άλλωτε ως υπόνοια του και άλλωτε ως βέβαιο γεγονός, ότι η σύζυγος του είχε εξωγαμικές σχέσεις με αριθμό ανδρών, διαπίστωση που τον έκαμνε να την αποκαλεί “πουτάνα” σε συχνά επεισόδια διαπληκτισμού τους που είχαν 10
 ως αφετηρία τις υποψίες του συζύγου για εξωγαμικές σχέσεις της συζύγου του. Η ίδια του απαντούσε αποκαλώντας τον “πεζεβένη” για τον λόγο, όπως εξήγησε στη μαρτυρία της, ότι αυτός ήταν ο χαρακτηρισμός που του άρμοζε εφόσον παρά την πίστη του ότι εκείνη είχε εξωγαμικές σχέσεις εκείνος συνέχιζε να διαμένει μαζί της. Η 15
 ανταλλαγή ύβρων είναι χαρακτηριστική του επιπέδου εκπεσμού των σχέσεων του ανδρογύνου.

Λοχίας της Αστυνομίας κατέθεσε ότι οι έριδες του ζεύγους ενίοτε οδηγούσαν σε πρόσκληση της Αστυνομίας να επέμβει. Το σοβαρότερο επεισόδιο επεσυνέβη στις 13/6/90, λίγο πριν την διακοπή της 20
 συμβίωσης, όταν η σύζυγος ζήτησε την επέμβαση της Αστυνομίας για την αντιμετώπιση του συζύγου της ο οποίος δημιούργησε σοβαρό επεισόδιο στον τόπο εργασίας της (κομμωτήριο) κατηγορώντας την ότι αντί να πάει στη δουλειά πήγε με το φίλο της. Στην παρουσία του λοχία την απεκάλεσε “πουτάνα”. Δεύτερο μέλος της αστυνομικής δύναμης που συνόδευσε τον λοχία στη σκηνή επενέβη για να 25
 συγκρατήσει το σύζυγο και να αποφευχθεί σοβαρότερο επεισόδιο.

Από τη μαρτυρία εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο σύζυγος διακατεχόταν από υπόνοιες που είχαν προσλάβει τη μορφή έμμονης ιδέας ότι η σύζυγος του είχε εξωγαμικές σχέσεις, πεποίθηση την οποία 30
 διακήρυττε χωρίς ανάσχεση, συχνά εξυβρίζοντας την σύζυγο του με το χαρακτηρισμό “πουτάνα”. Η σύζυγος αφετέρου, όχι μόνο δεν κατέβαλε καμμία προσπάθεια να διασκεδάσει τις υποψίες του συζύγου της αλλά με την αλόγιστη συμπεριφορά της τις επέτεινε. Σε 35
 πολλές περιπτώσεις καθυστέρουσε να επιστρέψει στο συζυγικό οικο χωρίς εύλογη αιτία αδιαφορώντας για τις συνέπειες στη συγκρότηση της οικογένειας.

Δεν είναι σαφές από την απόφαση του Οικογενειακού Δικαστηρίου αν έγινε δεκτό ότι ο γάμος είχε κλονιστεί. Διαπιστώθηκε ότι οι 40
 σχέσεις του ζεύγους άρχισαν να διαταράσσονται από το 1987 λόγω μεταβολής στον τρόπο ζωής της συζύγου συνισταμένης κυρίως στη συχνή απουσία της από το σπίτι και την επιστροφή της αργά το βρά-

δυ χωρίς αποχρόντα λόγο. Ως προς τη στάση του συζύγου στην απόφαση αναφέρεται:-

5 “(4) Η αντίδραση του καθ’ ου η αίτηση όπου υπήρξε και σημειώνεται εδώ ότι ο καθ’ ου η αίτηση αντεξετάστηκε επίμονα για την ήπια στάση που είχε τηρήσει απέναντι στην σύζυγο του ήταν έκφραση ανυσιχίας που τροφοδοτείτο από την συμπεριφορά της αιτήτριας και μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών που κατέβαλλε για να συγκρατήσει την κατάσταση.”

10 Το Οικογενειακό Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση της συζύγου για την παροχή διαζυγίου λόγω ισχυρού κλονισμού. Η σύζυγος εφεσίβαλε την απόφαση και υποστήριξε ότι όχι μόνο ο γάμος κλονίστηκε αλλά και ότι η ζηλοτυπία του συζύγου της, όπως αποκαλύπτει και η ίδια η μαρτυρία του, συνέβαλε άμεσα στον κλονισμό του γάμου. Και ο δικηγόρος του εφεσίβλητου συμφώνησε ότι ο γάμος υπέστη ισχυρό κλονισμό με την έννοια που ενέχει ο όρος στο άρθρο 15 111.2B (β) του Συντάγματος, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 95/89 και όπως αυτός έχει ερμηνευθεί στην *Ζαχαρίου ν. Ζαχαρίου* (1993) 1 Α.Α.Δ. 159.

20 “Ισχυρός είναι ο κλονισμός ο οποίος ανασκάπτει το θεμέλιο του γάμου. Ο γάμος θεμελιώνεται στην πίστη των συζύγων στους σκοπούς του γάμου, την προσήλωσή τους στην ευδωσα τους και στον αλληλοσεβασμό των συζύγων.”

25 Ότι ο γάμος κλονίστηκε δεν υπάρχει αμφιβολία. Το μόνο ερώτημα είναι αν ο κλονισμός οφειλόταν σε υπαιτιότητα της συζύγου αποκλειστικά. Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου τοποθέτησε τον κλονισμό του γάμου το 1987, τον απέδωσε σε αποκλειστική υπαιτιότητα της συζύγου και υποστήριξε ότι μεταγενέστερα κλονιστικά περιστατικά, όπως το περιστατικό στο κομμωτήριο της συζύγου του, δεν είχαν οποιεσδήποτε συνέπειες που μπορεί να ληφθούν υπόψη για τη 30 διάλυση του γάμου. Η θέση αυτή έρχεται σε αντίθεση με το ακόλουθο απόσπασμα από την *Ζαχαρίου* (ανωτέρω):

35 “Είμαστε της γνώμης ότι η διαγωγή και γενικώτερα ο χειρισμός της υπόθεσης του εναγομένου κατά τη δίκη, σχετίζεται άμεσα με το βάσιμο του αιτήματος για τη διάλυση του γάμου λόγω του αφόρητου της συνέχισης του.”

Ανεξάρτητα από την πιο πάνω νομική θέση δεν είναι ορθό ότι ο γάμος κατέρρευσε από το 1987. Το συμπέρασμα το οποίο εξάγεται από τη μαρτυρία είναι ότι ο γάμος άρχισε να δέχεται πλήγματα από το 1987 τα οποία επιτάθηκαν στο βαθμό που να επιφέρουν την κα-

τάρρευση του τον Ιούλιο του 1990 με τον τερματισμό της συμβίωσης.

Στον κλονισμό του γάμου συνέβαλαν και τα δύο μέρη. Η σύζυγος με την αλόγιστη συμπεριφορά της και τη διάθεση της να συμπεριφέρεται ως ελεύθερη στις κινήσεις της αλλά και ο σύζυγος με την ζηλοτυπία του που έτεινε να αποδίδει ανήθικες προθέσεις σε κάθε κίνηση της συζύγου του. Εξέλιπε ο αλληλοσεβασμός μεταξύ των συζύγων και η πίστη στους σκοπούς του γάμου. Κανένας από τους δύο δεν κατέβαλε σοβαρή προσπάθεια να εμπνεύσει στον άλλο πίστη στον γάμο τους και σεβασμό στους σκοπούς του. 5 10

Καταλήγουμε ότι ο γάμος υπέστη ισχυρό κλονισμό εξ υπαιτιότητας και των δύο συζύγων. Η ζηλοτυπία του συζύγου και οι ατεκμηρίωτες κατηγορίες του για ανηθικότητα κατέστησαν αφόρητη τη συνέχιση του γάμου για την εφεσείουσα.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα. Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται. Διατάσσεται η έκδοση διαζυγίου. 15

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.